

Shpak, S. A. "Sistemnyy analiz kak instrument adaptatsii zarubezhnogo opyta restrukturyzatsii promyshlennykh predpriiatiy" [System analysis as a tool for adapting foreign experience of restructuring industrial enterprises]. *Sovremennyy nauchnyy vestnik*, no. 22 (134) (2012): 67-80.

Troianovskiy, V. M. "Skolziashee planirovanie razvitiia makroekonomicheskoy sistemy" [Moving macroeconomic development planning system]. *Avtomatika i telemekhanika*, no. 10 (2002): 87-103.

Tompson, A. A., and Striklend, A. Dzh. *Strategicheskyy menedzhment. Iskusstvo razrabotki i realizatsii strategii* [Strategic Management. Art of strategy development and implementation]. Moscow: Banki i birzhi; YuNITI, 1998.

Vikhanskiy, O. S., and Naumov, A. I. *Menedzhment* [Management]. Moscow: Ekonomist, 2003.

Yan, H. -S., and Zhang, X. -D. Jiang M. "Hierarchical production planning with demand constraints". *Computers and Industrial Engineering*, vol. 46, no. 3 (2004): 533-551.

УДК 657

ПРОБЛЕМИ АВТОМАТИЗАЦІЇ ФІНАНСОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ

© 2015 ПАНЧУК І. П.

УДК 657

Панчук І. П. Проблеми автоматизації фінансової діяльності підприємств

Автоматизація управлінських функцій є невід'ємним елементом підприємництва в період розвитку інформаційних систем. Широкий діапазон програмних продуктів, що здійснюють автоматизацію обліку, аналізу, планування, зумовлює вибір та обґрунтування найефективніших з них, а також вимагає розробки пропозицій щодо їх удосконалення. Для цього у роботі використано загальнонауковий теоретичний підхід до моніторингу існуючих на ринку інформаційних систем управління підприємством. У результаті дослідження виявлено, що найбільш адаптованими до вітчизняного обліку та управління є програмні продукти фірми «1С». Проте навіть вони містять недоліки при автоматизації фінансової діяльності, що зумовило внесення пропозицій з їх удосконалення. Запропоновано напрями підвищення якості автоматизації обліку та аналізу. Причому якість останнього полягатиме в розробці окремого модуля до останньої версії платформи «1С: Підприємство».

Ключові слова: фінансова діяльність, облік, аналіз, програмний продукт, інформаційні системи управління підприємством, автоматизація.

Рис.: 2. **Табл.:** 1. **Бібл.:** 12.

Панчук Ілона Павлівна – здобувач, кафедра обліку і аудиту, Національний університет водного господарства та природокористування (вул. Соборна, 11, Рівне, 33028, Україна)

E-mail: panchuk-ilona@ukr.net

УДК 657

Панчук И. П. Проблемы автоматизации финансовой деятельности предприятий

Автоматизация управленческих функций является неотъемлемым элементом предпринимательства в период развития информационных систем. Диапазон программных продуктов, осуществляющих автоматизацию учета, анализа, планирования, предопределяет выбор и обоснование более эффективных, а также требует разработки предложений по их усовершенствованию. Для этого в работе использован общенаучный теоретический подход к мониторингу существующих на рынке информационных систем управления предприятием. В результате исследования выявлено, что наиболее адаптированными к отечественному учету и управлению являются программные продукты фирмы «1С». Однако даже они содержат недостатки в автоматизации финансовой деятельности, что обусловило внесение предложений по их усовершенствованию. Предложены направления повышения качества автоматизации учета та анализа. Причем качество последнего будет заключаться в разработке отдельного модуля к последней версии платформы «1С: Предприятие».

Ключевые слова: финансовая деятельность, учет, анализ, программный продукт, информационные системы управления предприятием, автоматизация.

Рис.: 2. **Табл.:** 1. **Библ.:** 12.

Панчук Илона Павловна – соискатель, кафедра учета и аудита, Национальный университет водного хозяйства и природопользования (ул. Соборная, 11, Ровно, 33028, Украина)

E-mail: panchuk-ilona@ukr.net

UDC 657

Panchuk I. P. Problems of Automation of Enterprises' Financial Activities

Automation of managerial functions is an integral part of the business in the time of developing information systems. Range of software products that provide automation of accounting, analysis, planning, determines the selection and support of more effective ones, and requires elaborating the proposals for their improvement. Taking this into consideration, in the paper was used a general scientific theoretical approach to monitoring of the information systems for management of enterprise, which are presented in the market. It has been discovered that the most adapted to domestic accounting and management are software products by the company «1С». However, even these products contain the shortcomings in the automation of financial activities, which gave a stimulus to make proposals for their improvement. Directions of improving the quality of automation related to accounting and analysis have been proposed. The quality of the latter will be the subject in developing a module to the latest platform version of the «1С: Enterprise».

Key words: financial activity, accounting, analysis, software product, information system for management of enterprise, automation.

Pic.: 2. **Tabl.:** 1. **Bibl.:** 12.

Panchuk Ilona P. – Applicant, Department of Accounting and Audit, National University of Water Management and Natural Resources Use (vul. Soborna, 11, Rivne, 33028, Ukraine)

E-mail: panchuk-ilona@ukr.net

Результативність фінансової діяльності підприємств, незалежно від їх галузевої та територіальної приналежності, організаційно-правової форми власності, розмірів діяльності, залежить від макроекономічних факторів, ефективного процесу управління, а також від налагодженої роботи внутрішньо-організаційних структур.

Відповідальну місію щодо виконання облікових та аналітичних функцій управління, покладають на фінансовий структурний відділ, у тому числі бухгалтерію, швидкість та якість роботи яких напряму пов'язана із автоматизацією обробки господарських операцій. Автоматизація обліку та аналізу є необхідною складовою управління підприємством та його фінансовою діяль-

ністю, результатом яких є формування якісної інформації, сприяючи покращенню її обробки на запити користувачів.

Проблеми автоматизації господарських операцій та впровадження інформаційних технологій розглянуто у працях О. М. Брадули [1], В. Ю. Городополова [2], С. В. Івахненкова [3], Є. Івченка [4], Я. В. Лабедзевич [5], Д. М. Марченка [6] та інших.

Незважаючи на різноманітність підходів щодо автоматизації процесів управління, де, в основному, розглядаються загальні теоретичні підходи з автоматизації обліку, невирішеними залишаються питання автоматизації аналітичних процедур та облікових операцій фінансової діяльності.

Метою статті є моніторинг програмного забезпечення з автоматизації фінансової діяльності, а також розробка пропозицій щодо вдосконалення її функцій обліку та аналізу.

Фінансова діяльність набуває важливого значення в процесі функціонування підприємства та організації його облікової політики. Становлення в Україні ринкових відносин сприяють поліпшенню економічного середовища для діяльності підприємств, зокрема їх фінансової діяльності. У системі управління підприємством фінансова діяльність спрямована на достатнє забезпечення функціональних завдань основної статутної діяльності, фінансове забезпечення господарської діяльності підприємства.

Фінансову діяльність, в основному, розглядають у контексті фінансово-господарської діяльності підприємства, проте недостатньо вивчають її як об'єкт обліку (за яким вона визнається як діяльність, що приводить до зміни розміру і складу власного, позикового капіталів [7; 8]) і, як наслідок, проблеми автоматизації її управління.

Інформація за операціями фінансової діяльності розкривається у підсистемах бухгалтерського, податкового та управлінського обліку. Процеси їх автоматизації провадяться різноманітними програмними продуктами, які урізноманітнюються протягом останнього десятиліття розвитку інформаційних технологій. З їх допомогою мінімізуються строки обробки облікових даних та документування операцій. Причому підприємству пропонується придбання як набору програмного забезпечення, так і окремих його частин із звуженою об'єктною областю використання.

Комплексними інформаційними системами управління підприємством виступають ERP системи (англ. *Enterprise Resource Planning System* – Система планування ресурсів підприємства), що призначені для автоматизації управління та обліку, модульний принцип побудови яких охоплює всі процеси діяльності суб'єкта господарювання. За результатами 2013 р. аналітики IDC (постачальник інформації та консультаційних послуг на ринку інформаційних технологій), ринок інтегрованих систем управління підприємством (далі – ІСУП) України виріс на 45 % порівняно з 2012 р. і склав 82 млн дол. США [9]. Лідерами ІСУП стали: 1) компанія «SAP», яка зберегла лідерство з 2012 р. шляхом збільшення продаж на 81%; 2) компанія «1С». Їх сумарна частка за 2013 р. сягнула

83,3% (рис. 1), зокрема ринкова частка SAP складала 61 %, 1С – 22,3%, інших комплексних систем управління ресурсами підприємства – 9,4%.

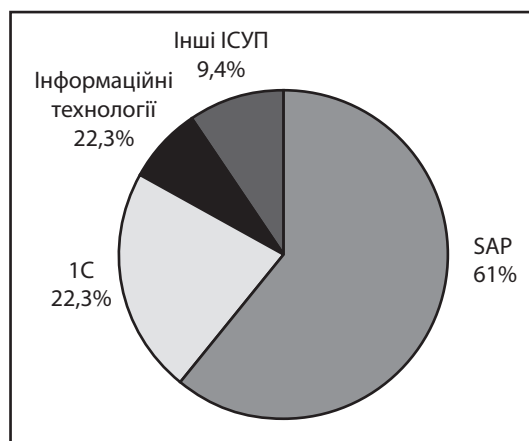


Рис. 1. Лідери ринку ІСУП України у 2013 р.

Джерело: побудовано автором на основі [9].

Приналежність 1С до ERP-систем є дискусійним між провідними спеціалістами з інформаційних технологій. Проте останні версії продукту, починаючи з «1С: Підприємство 8», є, безумовно, комплексною системою планування ресурсів. У табл. 1 наведено порівняльну характеристику SAP та 1С програмних продуктів. Компанія SAP має перевагу в багатовіковій світовій репутації її продуктів. Головним її недоліком є висока вартість експлуатації продукту, адже на українському ринку існує обмежене коло спеціалістів, які здатні надати якісні послуги з їх обслуговування.

Ефективність використання SAP-системи у прийнятті управлінських рішень можлива лише за економіки, що стабільно розвивається та неминливої законодавчої бази. Така ситуація надає широкі можливості українським виробникам і виробникам країн СНД, які найкраще адаптовані до специфічних умов функціональної діяльності вітчизняних підприємств. Серед них істотна перевага у продуктах фірми 1С, далі – НПП «Інформаційні технології», «Парус», «Галактика», ТОВ «Інтелект-Сервіс» та ін.

Порівняльна характеристика двох ІСУП у табл. 1, свідчить про універсальність 1С відповідно до специфічних особливостей української економіки у процесі автоматизації управління підприємством, організації бухгалтерського, податкового та управлінського обліку, планування, аналізу, контролю та інших функцій господарської та фінансової діяльності.

Найновішим програмним продуктом фірми «1С» є його остання версія 8.3 платформи «1С: Підприємство», яка вийшла 29.05.2013 р. Незважаючи на вихід нової платформи, на ринку не втрачає своєї популярності версія «1С: Підприємство 7.7», що існує близько 10 років. Проаналізувавши кількість підписок на оновлення серед користувачів версій «1С: Підприємство 7.7» і «1С: Підприємство 8.0 – 8.3», за статистичними матеріалами сайту розробника можна зробити висновок про перевагу в інтересі до восьмої версії продукту (кількість підпи-

Порівняльна характеристика SAP та 1С

Критерії оцінки	Програмний продукт	
	SAP	1С
Ознака ERP системи	Так	Так
Наявність комплексної автоматизації та окремих елементів управління	Так	Так
Об'єктивна зорієнтованість	Управлінська	Бухгалтерська
Країна-виробник	Німеччина	Росія
Вартість	Близько 10 – 20 тис. дол.	Близько 6 – 7 тис. дол.
Адаптація під українське законодавство	Низький рівень адаптації	Адаптоване
Переваги	Галузева універсальність (близько 25); висока захищеність інформації; престижність; підвищення якості управлінських рішень;	Розширений графічний інтерфейс; наявність готових налаштувань; швидкість інформування та розширення управлінських можливостей; сумісність з іншими операційними системами; подання електронної звітності; регулярні оновлення програми відповідно до змін законодавства; відсутність потреби у високій кваліфікації спеціалістів
Недоліки	Висока вартість; довготривалий процес впровадження; користувачі – великі підприємства; недостатня кількість спеціалістів з обслуговування; низька адаптація до вітчизняного законодавства; незручна мова програмування	Недостатньо висока швидкість проведення обрахунків; неможливість проведення обліку в динаміці; потреба у послугах підтримки та оновлення; низька безпека інформації; галузева зорієнтованість

Джерело: побудовано автором на основі [10; 11].

сок у динаміці з 2011 – 2013 рр. зросла на 250 штук) над сьомою [12]. Переваги версії 8.3 над 7.7 є очевидними та розкриті на головному сайті фірми «1С» в Україні [10], що гарантує безболісний та якісний перехід від старого до нового програмного продукту.

Автоматизація функцій діяльності суб'єкта господарювання, структуризується у розділах: Банк і каса; Покупка і продажі; Номенклатура і склад; Виробництво; Основні засоби і нематеріальні активи; Працівники і зарплата; Облік, податки, звітність (та інші розділи, пов'язані з технічними аспектами роботи програми). Проте недоліки нової платформи не вирішили проблеми продуктів «1С», зокрема, пов'язані з постійним оновленням програми для захисту інформації від вірусів.

«1С: Підприємство 8.3» характеризується підвищенням якості організації обліку на підприємстві, який провадиться окремо за видами податкового, управлінського та бухгалтерського. Останній при автоматизації фінансової діяльності містить такі переваги:

- ✦ можливість внесення додаткових субрахунків;
- ✦ можливість внесення класифікації рахунків аналітичного обліку;
- ✦ внесення бухгалтерських проводок при документуванні операцій, інформація за якими групуюватиметься у облікових регістрах;
- ✦ проведення перевірки правильності внесення операцій;
- ✦ наявний довідник щодо кореспонденції рахунків;
- ✦ спрощена система складання фінансової звітності за статтями фінансової діяльності.

Незважаючи на вказані сильні сторони обліку фінансової діяльності, програма містить недоліки, зокрема:

- ✦ більшість операцій вносяться вручну (наприклад, нарахування відсотків по кредиту, з фінансової оренди, нарахування дивідендів);
- ✦ не вказуються відсотки при первинному внесенні операцій у програму;
- ✦ відсутній автоматичний розрахунок відсотків за операціями;
- ✦ відсутній автоматичний розрахунок фінансових доходів та витрат, пов'язаних з фінансовою орендою активів та інших операцій фінансової діяльності;
- ✦ аналітичні процедури є частиною окремих облікових операцій, що не дають загального уявлення якісної оцінки фінансової діяльності.

Для подолання вказаних недоліків, розробникам модулів платформи 8.3 варто внести поправки, зазначені на *рис. 2*. Перспективою розвитку аналізу (у процесі його автоматизації) є формування його в окремий інтерфейс «Аналіз» з підрозділом «Аналіз результативності фінансової діяльності», який ми пропонуємо виокремити поряд з іншими модулями.

ВИСНОВКИ

У статті досліджено переваги та недоліки світових ERP-систем на практиці управління господарською діяльністю. Доведено ефективність використання продуктів фірми «1С», що найбільш універсальні щодо специфіки вітчизняного законодавства та нормативно-методичного забезпечення бухгалтерського обліку.

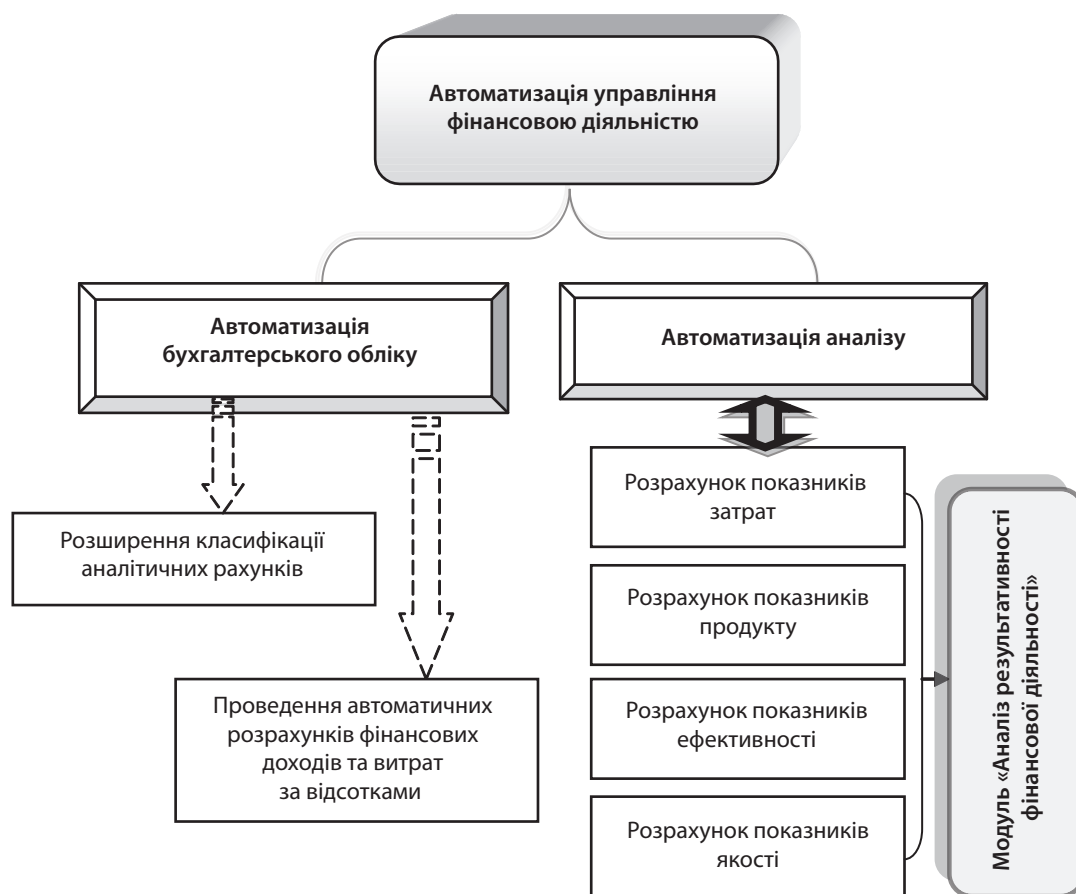


Рис. 2. Пропозиції автоматизації фінансової діяльності у програмі «1С: Підприємство 8.3»

Джерело: побудовано автором самостійно.

Недоліки попередніх версій програмних продуктів фірми «1С», зростання ролі аналітичних процедур у процесі управління були підставою для пропозицій створення нового модулю та вдосконалення обліку на рівні інших модулів, створення яких підвищить функціональну значимість обліку та аналізу через формування єдиного джерела інформації фінансової діяльності. Внесені пропозиції сприятимуть інтеграції обліку та аналізу в автоматизованих системах, що підвищить їх якість та достовірність обліково-аналітичного інформаційного ресурсу за результатами фінансової діяльності підприємства.

Отже, формування облікового та аналітичного інформаційного ресурсу в частині автоматизації результатів фінансової діяльності набуває нових можливостей із розвитком ІСУП, враховуючі внесені пропозиції, а також виступатиме перспективою автоматизації контролю та планування (зокрема, операційного аудиту) у процесі фінансово-економічного моніторингу. ■

ЛІТЕРАТУРА

1. Брадул О. М. Проектування комп'ютерної інформаційної підсистеми «звітність» діяльності корпорацій / О. М. Брадул // Вісник Житомирського державного технологічного університету. – Вип. 3. Частина 1. – Житомир, 2010. – С. 44 – 48.
2. Городополов В. Ю. Застосування комп'ютерних систем бюджетування в управлінні підприємством / В. Ю. Городополов // Матер. міжнар. наук.-практ. конф. «Актуальні проблеми розвитку обліку, контролю та аналізу в умовах глобальних еко-

номічних змін». – Полтава : Полтавський університет економіки і торгівлі, 2010. – С. 81 – 84.

3. Івахненко С. В. Упровадження програмного забезпечення обліку і контролю: потенційні переваги і реальні проблеми / С. В. Івахненко // Бухгалтерський облік і аудит. – 2007. – № 2. – С. 56 – 62.

4. Івченко Є. Інформаційно-комунікаційні технології для управлінського обліку на підприємствах / Є. Івченко // Збірник наукових праць кафедри економічного аналізу Тернопільського національного економічного університету. – Тернопіль, 2010 – С. 28 – 31.

5. Лебедзевич Я. В. Особливості обліку фінансових результатів діяльності в умовах застосування комп'ютерних інформаційних систем / Я. В. Лебедзевич // Вісник ЖІТІ. Серія «Економічні науки». – 2002. – № 20. – С. 151 – 156.

6. Марченко Д. М. Автоматизація бухгалтерського обліку як джерело зростання його ефективності / Д. М. Марченко // Актуальні проблеми економіки. – 2009. – № 6(96). – С. 248 – 254.

7. Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 7 (МСБО 7) «Звіт про рух грошових коштів» від 01.01.2012 / Законодавство України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/929_019

8. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» від 07.02.2013 р. № 73 / Податки та бухгалтерський облік: інформаційно-аналітична газета [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.nibu.factor.ua/ukr/info/instrbuh/npsbu1/>

9. Офіційний сайт IDC Україна [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://idcukraine.com/ru/>

10. Офіційний сайт фірми 1С Україна [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.1c.ru/>

11. Офіційний сайт компанії SAP [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.sap.com/cis/index.epx>

12. Подписка на обновления 1С / Калининград 1С 7.7/8.0/8.1/8.2/8.3 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.release.8c1.ru/>

Науковий керівник – Левицька С. О., доктор економічних наук, професор, директор ННІЕІМ Національного університету водного господарства та природокористування (Рівне)

REFERENCES

Bradul, O. M. "Proektuvannia komp'iuternoї informatsiinoї pidsystemy «zvitnist» diialnosti korporatsii" [Designing computer information subsystem "reporting" of corporations]. *Visnyk ZhDTU*, vol. 1, no. 3 (2010): 44-48.

Horodopolov, V. Yu. "Zastosuvannia komp'iuternykh system biudzhetuвання v upravlinni pidpriemstvom" [The use of computer systems budgeting in enterprise management]. *Aktualni problemy rozvytku obliku, kontroliu ta analizu v umovakh hlobalnykh ekonomichnykh zmin*. Poltava: Poltavskyi universytet ekonomiky i torhivli, 2010.81-84.

Ivakhnenkov, S. V. "Uprovadzhennia prohramnoho zabezpechennia obliku i kontroliu: potentsiini perevahy i realni problemy" [Software Implementation of Accounting and Control: poten-

tial benefits and real problems]. *Bukhhalterskyi oblik i audyt*, no. 2 (2007): 56-62.

Ivchenko, Ie. "Informatsiino-komunikatsiini tekhnologii dlia upravlinskoho obliku na pidpriemstvakh" [Information and communication technologies for management accounting in enterprises]. *Zbirnyk naukovykh prats kafedry ekonomichnoho analizu Ternopil'skoho natsionalnoho ekonomichnoho universytetu* (2010): 28-31.

Lebedzevych, Ya. V "Osoblyvosti obliku finansovykh rezultativ diialnosti v umovakh zastosuvannia komp'iuternykh informatsiinykh system" [Features accounting financial performance in terms of computer information systems]. *Visnyk ZhITI. Ekonomichni nauky* (20): 151-156.

[Legal Act of Ukraine] (2012). http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/929_019

[Legal Act of Ukraine] (2013). <http://www.nibu.factor.ua/ukr/info/instrbuh/npsbu1/>

Marchenko, D. M. "Avtomatyzatsiia bukhhalterskoho obliku iak dzherelo zrostannia ioho efektyvnosti" [Automation of accounting as a source of its enforcement]. *Aktualni problemy ekonomiky*, no. 6 (96) (2009): 248-254.

Ofitsiynyi sait IDC Ukraina. <http://idcukraine.com/ru/>

Ofitsiynyi sait firmy 1S Ukraina. <http://www.1c.ru/>

Ofitsiynyi sait kompanii SAP. <http://www.sap.com/cis/index.epx>
"Podpiska na obnoveniia 1S" [Subscribe for updates 1C]. <http://www.release.8c1.ru/>